

«Ертегі танымның көзі»

(әжелер мектебінің отырысы)

Тәрбиешілер: Таужапова А.Г.
Нұрмұхан Б.Ө.

Қараша 2025 жыл

Тақырыбы: «Ертегі – танымның көзі»

Мақсаты: Әжелердің ертегі айту шеберлігін арттыру, ұлттық құндылықтарды насихаттау.

Қатысушылар: Әжелер мектебінің мүшелері.

Ертегі – ұрпақтың санасына ұлттық құндылықтарды сіңіретін алтын көпір. Бүгінгі тақырыбымыз: **"Сырлы сандық, құтты әңгіме: Ертегі – танымның көзі"**.

Сіздер, әжелер – сол сырлы сандықтың кілтін ұстаған даналарсыздар. Біздің бүгінгі мақсатымыз – ертегіні тек айтып беру емес, оны жандыру, оның тәрбиелік мәнін ашу. Құрметті әжелер, сіздердің ойларыңызша, немереге ертегі айтудың ең басты құндылығы не?

(Мысалы: "Тіл байлығын арттырады", "Мейірімділікке үйретеді").

Әжелердің немерелеріне ертегі айтып беруінің мәні өте зор және қазақ халқының тәрбиесінде ерекше орын алады. Бұл тек қана уақыт өткізу емес, ұрпақтар арасындағы байланысты нығайтатын, құндылықтарды беретін және баланың рухани дамуына ықпал ететін маңызды үдеріс.

Негізгі мәні мынадай аспектілерден көрінеді:

1. Ұлттық Тәрбие мен Құндылықтарды Дарыту

Рухани байлық: Ертегілер, аңыздар мен дастандар арқылы әжелер балаларға қазақ халқының салт-дәстүрлерін, әдет-ғұрыптарын, ырым-тыйымдарын және тарихын танытады.

Адамгершілік қасиеттер: Ертегі кейіпкерлерінің мысалында адалдық пен арамдықты, жақсылық пен жамандықты, мейірімділік пен қатыгездікті ажыратуды үйретеді.

Батырлардың ерліктеріне қарап, балалар батылдыққа, еңбекқорлыққа, отансүйгіштікке үлгі алады.

Сөздік қор және тіл мәдениеті: Әжелердің әуезді, көркем тілі, метафоралар мен мақал-мәтелдерге толы сөз саптауы баланың сөздік қорын байытып, сөйлеу мәдениетін дамытады.

Баланың Ой-Орісі мен Қиялын Дамыту

Қиял әлемі: Ертегілер баланың қиял-арманын дамытып, оны "қиял әлемінен қанат қағуға" итермелейді. Бұл оның шығармашылық ойлауына және танымдық қабілетінің артуына әсер етеді.

Ой-өріс кеңейту: Әр түрлі оқиғалар мен кейіпкерлер арқылы бала әлемді танып, өмірлік жағдайларға қатысты бағыт-бағдар қалыптастырады.

Ұрпақтар Сабақтастығын Нығайту

Жақындық пен Сенім: Әже мен немере арасындағы жылы қарым-қатынас, әңгімелесу сәттері сенімділік пен эмоционалды байланысты күшейтеді. Бала әжесінің жанында өзін қауіпсіз және жайлы сезінеді.

Тәлім-тәрбие: Қазақ дәстүрінде бала тәрбиесінде ата-әженің орны ерекше. Олар өмірлік тәжірибесін, даналығын ертегі, аңыз арқылы жеткізеді, бұл – ата-ананың жұмыстан шаршап уақыт таба алмаған кезіндегі тәрбиелік олқылықтың орнын толтырады.

Қазақ ертегілері негізінен үш түрге бөлінеді: қиял-ғажайып (Ер Төстік), тұрмыс-салт (Алдар Көсе), хайуанаттар туралы (Қаңбақ шал).

Ертегілер арқылы сіздер немерелеріңізге: **Адалдық, Енбеккорлық, Батырлық** (батырлар ертегісінен), **Қонақжайлық** (тұрмыс-салт ертегісінен) сияқты ұлттық қасиеттерді қалай сіңіресіздер?

Ойын: "Кейіпкерлердің дауысы" Әжелерге карточкалар таратылады (Жалмауыз кемпір, Тазша бала, Батыр).

Әр әже кейіпкердің 2-3 сөзден тұратын фразасын сол кейіпкерге тән дауыс ырғағымен, мимикамен айтады.

Енді, әжелер, ертегідегі құндылықтарды тереңірек талдап көрейік.

Әжелер 3 топқа бөлінеді.

1-топқа: "Ер Төстік" – Ондағы достық, батырлық пен мейірімділіктің көрінісі.

2-топқа: "Алдар Көсе" – Ондағы ақыл, тапқырлық пен әділдіктің орнауы.

3-топқа: "Күн астындағы Күнескей қыз" – Ондағы адалдық пен шыдамдылық.

Топтар талқылағаннан кейін, өздеріне берілген ертегідегі ең маңызды ұлттық құндылықты айтып, неліктен солай деп ойлайтынын түсіндіреді.

Ситуациялық Сұрақтар

Бұл сұрақтар әжелердің тәрбиелік тәжірибесін, даналығын және қазіргі заман талабына сай көзқарасын білуге көмектеседі.

"Тәтті ұйқы" мәселесі: Немереңіз кешке ұйықтар алдында ұзақ уақыт телефон қарап отырғысы келеді. Сіз оған ұлттық тәрбие тұрғысынан қандай амал қолданасыз? (Мысалы, ертегі айту, бесік жырын айту немесе тыйым сөз айту).

"Келіспеушілік" жағдайы: Сіз немереңізді ұлттық әдет-ғұрып бойынша тәрбиелегіңіз келеді (мысалы, үлкеннің алдын кесіп өтпеу), бірақ баланың ата-анасы бұл мәселеге жеңіл қарап, "қазіргі заман" деп айтады. Бұл жағдайда отбасында келісімді қалай табасыз?

"Баланы мақтау": Балабақшадан немереңізді алып келе жатып, оның бір досын қағып кеткенін көрдіңіз. Сіз әже ретінде бұл жағдайда қалай әрекет етесіз? Оны қалай жазалайсыз немесе тәрбиелік әңгіме жүргізесіз?

"Еңбекке баулу": Немереңіз сіздің үй шаруасына (мысалы, нан пісіруге, ыдыс жууға) көмектескісі келеді, бірақ ата-анасы "шаршамасын, ойнасын" деп қарсы болады. Сіз баланы еңбекке қалай қызықтырасыз?

Дәстүрлі ойын": Сіз немереңізге асық немесе бес тас ойынын үйреткіңіз келеді. Бала "менің достарым смартфон ойнайды" деп бас тартты. Оның қызығушылығын қалай оятасыз?

«Бауырсақ» ертегісін пружина театры арқылы сомдау.

Ойын: «Ертегіні құрастыру»

Шарты: Ертегінің кейіпкерлері бейнеленген шаршылардан белгілі бір ертегіні құрастыру.

Психологиялық Тренинг: «Тілек Шамы»

Бұл тренинг қатысушылардың бір-біріне деген мейірімін арттырып, дөңгелек үстелдің жылы атмосферасын қалыптастырады.

Аты: «Тілек Шамы» (немесе «Мейірім Шуағы»)

Мақсаты: Эмоционалды байланысты орнату, әр әженің немересіне деген сүйіспеншілігін білдіру.

Жабдықтар: Бір кішкентай, әдемі шам

Өткізу барысы:

Шамды жағу: Жүргізуші шамды жағып, "Бұл шам біздің жүрегіміздегі жылулық пен даналықты бейнелейді" деп айтады.

Тілек айту: Жүргізуші шамды бірінші әжеге береді. Әже шамды қолына ұстап: "Мен немереме (атын айтады) қазақтың мейірімділігін, ұлтқа деген сүйіспеншілігін, және (тағы бір тілегін) тілеймін" деп айтады. Әр әже осы үлгідегі тілегін айтып, шамды келесі адамға ұсынады.

Қорытынды: Шам жүргізушіге қайта оралғанда, ол: "Әжелердің тілегі қабыл болсын! Осы мейірім шуағы біздің балабақшамызға және отбасымызға береке әкелсін!" деп қорытындылайды.

